

KREDYT TRENDY

Raport Biura
Informacji Kredytowej

Młodzi aktywni
kredytowo

Kredyty konsumpcyjne
– spadek liczby, wzrost wartości

Nadal słaba aktywność
w kredytach mieszkaniowych

SPIS TREŚCI

- 4... Kredyty konsumpcyjne
- 14... Karty kredytowe
- 21... Kredyty mieszkaniowe
- 27... Kredyty młodych (18–24 lata)

Kredytowanie młodych

Banki na całym świecie przywiązują obecnie szczególne znaczenie do wczesnego nawiązania relacji z osobami wkraczającymi w dorosłość. Liczą, że relacje te, z początku niezbyt z natury rzeczy intensywne, będą się rozwijać w miarę ich dorastania. Szczególnie zainteresowane są pozyskaniem studentów, co niewątpliwie związane jest z większym prawdopodobieństwem odniesienia przez nich sukcesu zawodowego, osiągnięciem szybciej większej świadomości finansowej, a tym samym większej potrzeby korzystania z produktów finansowych proponowanych przez banki. Związek zaczyna się zazwyczaj od rachunku bankowego, potem przychodzi pora na kredyt studencki, kartę kredytową – i wraz z upływem czasu relacje rozwijają się i przekładają na wiele innych produktów z obszarów inwestowania, oszczędzania czy kredytowania. Kredytowanie młodych wiąże się jednak z nieco większym, w porównaniu z osobami starszymi, ryzykiem. W tej edycji KREDYT TRENDY próbujemy zmierzyć to ryzyko. Szkodowość w kredytach konsumpcyjnych osób u progu dorosłości jest wyższa od średniej dla całej populacji, ale w przypadku kredytów mieszkaniowych jest zbliżona (niska). W latach 2011–2014 udział osób w wieku poniżej 25 lat w liczbie udzielonych kredytów wyniósł 6,5%, zaś ich udział w dorosłej populacji sięgał 11%. Młodzi w tym wieku często jeszcze nie pracują, po pierwsze – bo studiują, po drugie – dopiero szukają pracy, a jeśli już ją mają, to zarabiają niewiele. Ponad sześcioprocentowy udział tej grupy w liczbie udzielanych kredytów konsumpcyjnych świadczy jednak o pozytywnym stosunku banków do kredytowania młodych Polaków.

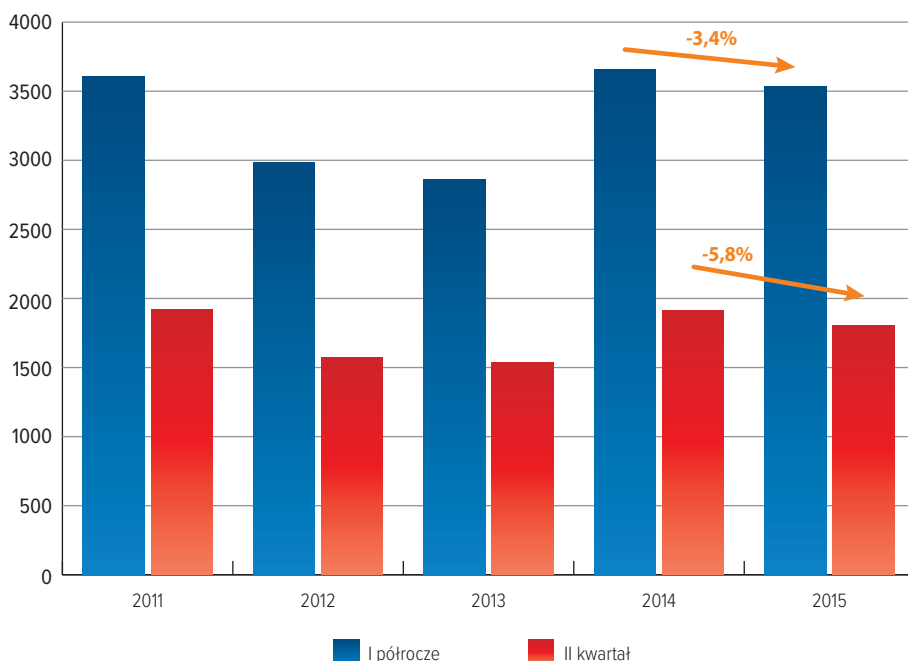
dr Andrzej Topiński
Główny Ekonomista BIK

Kredyty konsumpcyjne

W drugim kwartale bieżącego roku i w całym I półroczu liczba udzielonych kredytów konsumpcyjnych była wyraźnie niższa niż przed rokiem, ale kwota zawartych umów była wyższa. Nieco mniejsza była liczba osób obsługujących kredyty konsumpcyjne.

W pierwszym półroczu banki i SKOK-i udzieliły 3532 tys. kredytów konsumpcyjnych, z czego 1803 tys. w II kwartale. Wyniki sprzedaży kredytów konsumpcyjnych w pierwszych połowach lat 2011–2015 pokazujemy na **WYKRESIE 1**.

Wykres 1. Liczba kredytów konsumpcyjnych (ratalnych i gotówkowych) udzielonych w pierwszych półroczach, w tym w drugich kwartałach lat 2011–2015 (w tys. sztuk)

Źródło: BIK S.A.

Wskaźniki dynamiki mierzone r./r. wynoszą dla półrocza 2015 r. 96,6%, dla drugiego kwartału 94,2%.

W wymiarze ilościowym na rynku przeważają tendencje spadkowe. Wzrost liczby udzielanych kredytów w porównaniu z rokiem poprzednim miał miejsce tylko w 2014 r., ale wynikał on z konsolidacji przez banki powiązanych z nimi firm obsługujących sprzedaż ratalną. W 2015 r. znów udziela się mniej kredytów konsumpcyjnych niż rok wcześniej. Ich sprzedaż w wymiarze ilościowym była w I półroczu 2015 r. o 2% niższa niż w 2011 r., w samym drugim kwartale o 6% niższa. W pierwszym półroczu 2011 r. banki nie wyodrębniły jeszcze firm pożyczkowych, porównanie lat 2015 i 2011 pokazuje więc średniookresowy trend rynkowy.

Natomiast wartość zawartych umów na kredyty konsumpcyjne z roku na rok rośnie.

W I półroczu 2015 r. kwota zawartych umów wyniosła 39 621 mln zł, z czego w II kwartale 20 360 mln zł. Wskaźnik dynamiki r./r. wyniósł dla półrocza 106,6%,

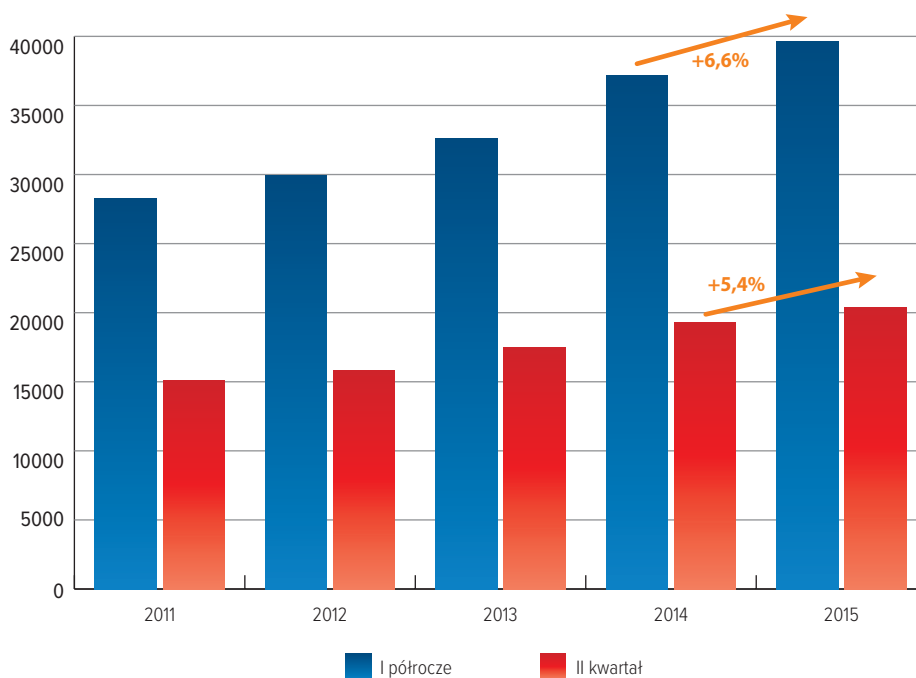

a dla drugiego kwartału 105,4%. Wyniki sprzedaży w wymiarze wartościowym wykazują od 2011 r. stałą tendencję rosnącą (**WYKRES 2**).

Rozbieżność trendów sprzedaży kredytów konsumpcyjnych w wymiarze ilościowym i wartościowym wynika z ograniczania przez banki liczby umów na kredyty na niskie kwoty, czemu towarzyszy szybki wzrost liczby kredytów na kwoty wyższe, często bardzo wysokie.

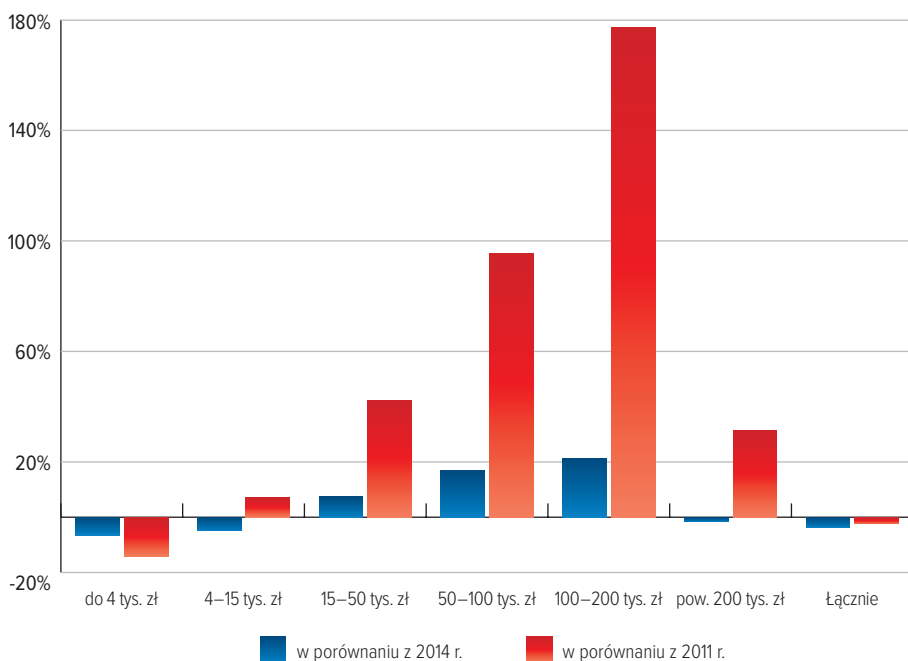
Łączna liczba kredytów konsumpcyjnych udzielonych w I półroczu 2015 r. była o 2% niższa niż w analogicznym okresie 2011 r. i o 3,4% niższa niż w I półroczu 2014 r., ale kredytów na kwoty do 4 tys. udzielono o 14% mniej niż w I półroczu 2011 r. i spadki ciągle trwają. Natomiast kredytów na kwoty powyżej 100 tys. zł udzielono w I półroczu 2015 r. 46,3 tys. sztuk, ponad dwupółkrotnie więcej niż

Wykres 2. Wartość umów na kredyty konsumpcyjne, zawartych w pierwszych półroczach, w tym w drugich kwartałach lat 2011–2015 (w mln zł)

Źródło: BIK S.A.

Wykres 3. Wzrosty/spadki liczby kredytów konsumpcyjnych udzielonych w I połowie 2015 r. w porównaniu z I półroczami lat 2011 i 2014, w przedziałach kwotowych

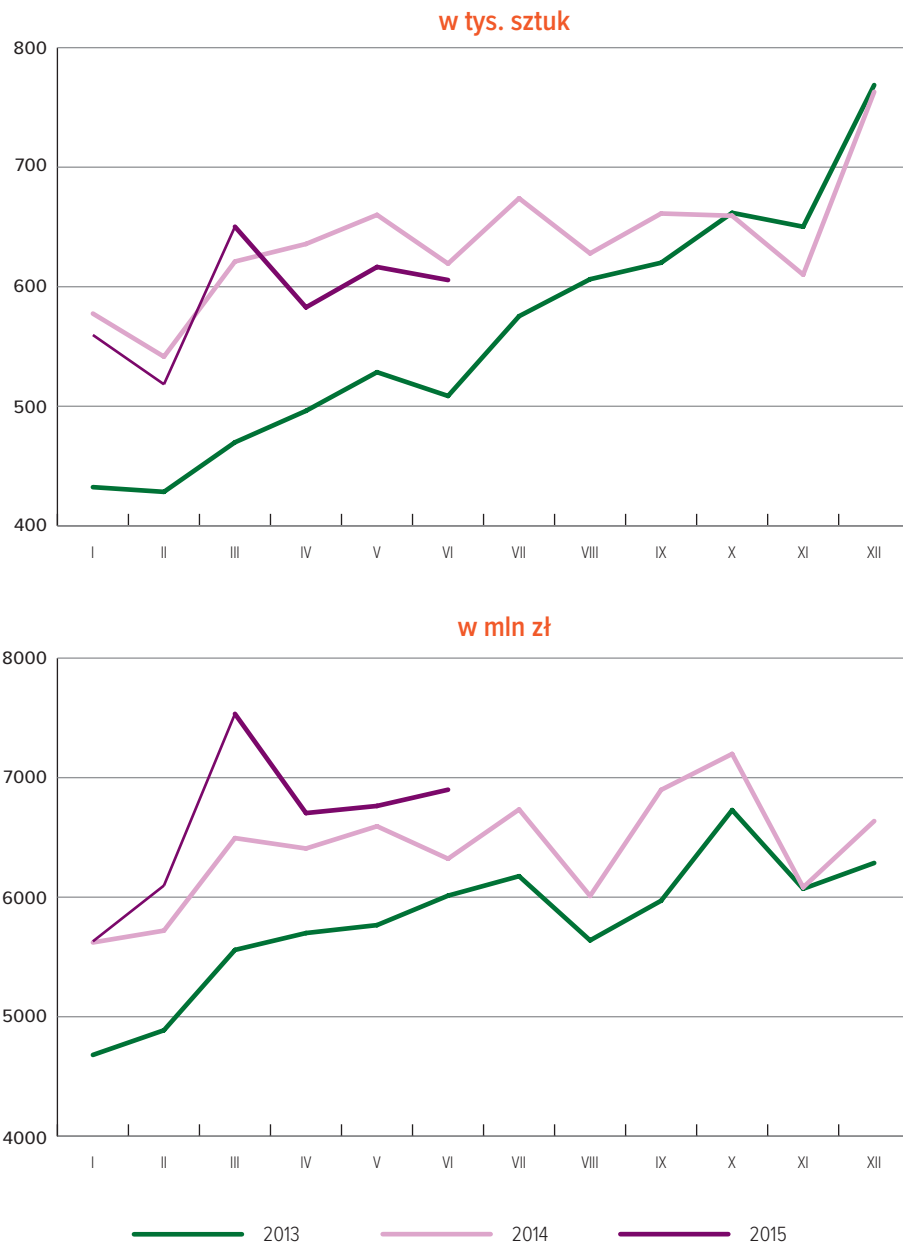
Źródło: BIK S.A.

w 2011 r., kiedy udzielono 18,8 tys. takich kredytów, i o 18% więcej niż w I półroczu 2014 r. Wzrosty/spadki liczby udzielonych w pierwszym półroczu kredytów konsumpcyjnych w przedziałach kwotowych, w porównaniu z analogicznymi okresami lat 2011 i 2014, pokazujemy na **WYKRESIE 3**.

W bieżącym roku tylko w lutym sprzedano więcej kredytów konsumpcyjnych niż w 2014 r., w po-

Rosną kredyty konsumpcyjne na wysokie kwoty. Służą finansowaniu działalności gospodarczej?

Wykres 4. Umowy na kredyty konsumpcyjne zawarte w kolejnych miesiącach lat 2013–2014

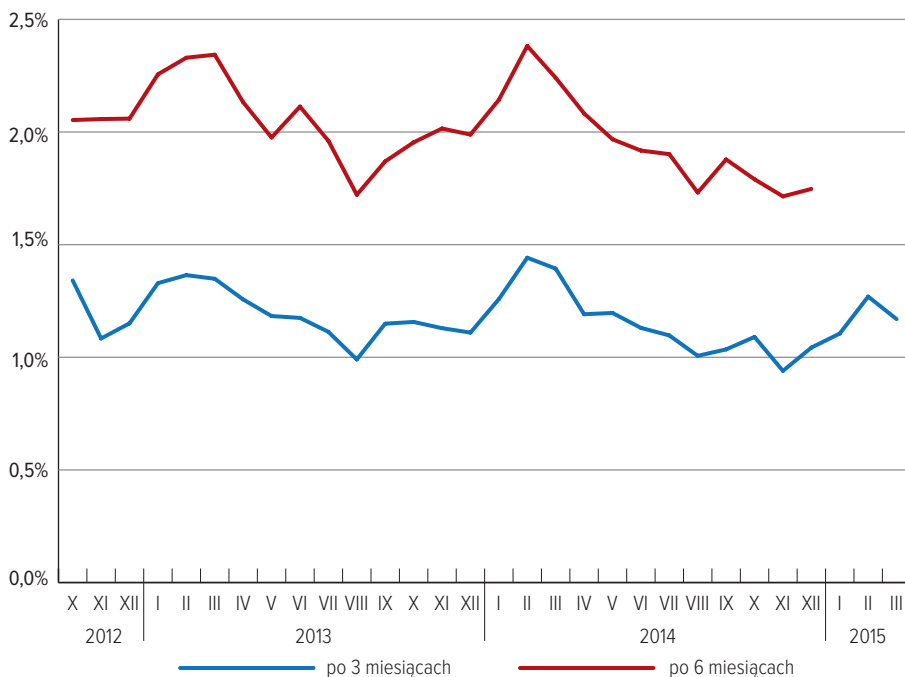
Źródło: BIK S.A.

zostałych miesiącach udzielono ich mniej niż rok wcześniej. Natomiast w wyrażeniu wartościowym sprzedaż kredytów w każdym miesiącu 2015 r. była wyższa niż przed rokiem. Można więc sądzić, że przebieg akcji kredytowej w drugim półroczu będzie podobny, kredytów będzie w porównaniu z 2014 r. o kilka procent mniej, ale ich wartość będzie o kilka procent wyższa. Na **WYKRESIE 4** pokazujemy miesięczną sprzedaż kredytów konsumpcyjnych w latach 2013–2015 w wymiarze wartościowym i ilościowym.

Jakość kredytowania i jakość portfeli kredytów konsumpcyjnych

Na **WYKRESIE 5** przedstawiamy linie *vintage* miesięcznych generacji (kohort) kredytów konsumpcyjnych z okresu lipiec 2012 – grudzień 2014. Pozwalają one ocenić

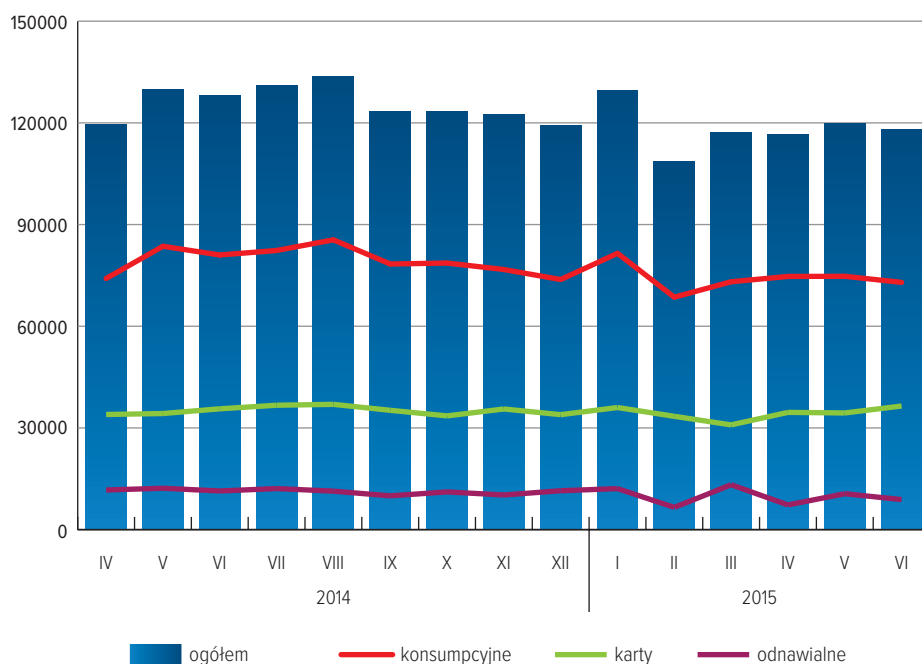
Wykres 5. Udział kredytów opóźnionych w obsłudze powyżej 30 dni w liczbie kredytów udzielonych w danym miesiącu (*vintage*)

Źródło: BIK S.A.

jakość wygenerowanych w tym okresie kredytów. Dolna linia pokazuje udział kredytów opóźnionych w obsłudze powyżej 30 dni po trzech miesiącach od ich wypłaty, górna po 6 miesiącach. Kohorty pozostają po sześciu miesiącach w obsłudze, „złych” kredytów będzie więc jeszcze przybywać, ale wczesne wskaźniki opóźnień pozwalają ocenić relatywną jakość poszczególnych, kolejnych generacji kredytów. Jakość udzielanych w badanym okresie kredytów jest na stabilnym, lekko rosnącym poziomie. Po sześciu miesiącach udział rachunków wykazujących wczesne (30-dniowe) opóźnienie wynosi od 1,7% do 2,4%. Dla porównania, tak mierzony udział w najgorszych generacjach kredytów konsumpcyjnych z przełomu lat 2008 i 2009 wynosił po sześciu miesiącach blisko 6%. Analizy pokazują, że finalny udział strat w kohortach dwukrotnie przewyższa udział mierzony w sześć miesięcy po udzieleniu.

Wykres 6. Liczba rachunków wchodzących w status opóźnionych powyżej 30 dni w danym miesiącu – ogółem (słupki) i w poszczególnych produktach kredytowych

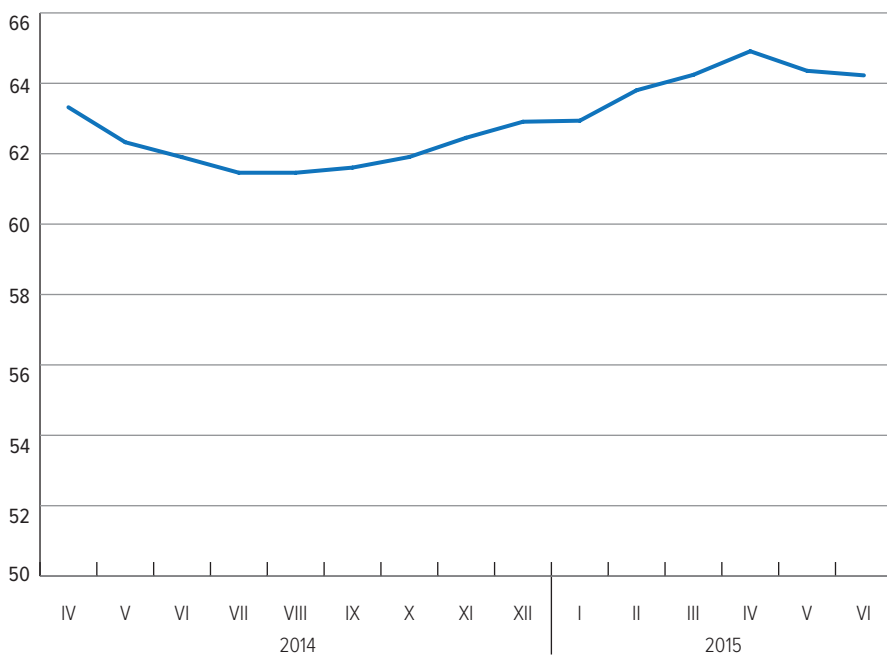

Źródło: BIK S.A.

W 2015 r. powtarza się dziwna prawidłowość: co roku jakość kredytów udzielonych w styczniu i lutym jest wyraźnie gorsza niż udzielonych wcześniej i później. Dobra jakość kredytowania w segmencie kredytów konsumpcyjnych, a także kart kredytowych i linii kredytowych sprawia, że liczba kredytów wchodzących do zasobu opóźnionych w obsłudze powyżej 30 dni jest umiarkowana. Pokazujemy to na **WYKRESIE 6**. Ostatnio do statusu rachunków opóźnionych powyżej 30 dni (w poprzednim miesiącu rachunek miał status regularny) wchodzi miesięcznie około 120 tys. rachunków.

W II kwartale 2015 r. do statusu 30+ wchodziło średnio w miesiącu 118 tys. rachunków, rok wcześniej 126 tys. rachunków. W tym ujęciu nastąpiła więc poprawa. Na **WYKRESIE 6** można zauważyć, że liczba wejść do statusu 30+ do maja

Wykres 7. BIK Indeks Kondycji Kredytów Konsumpcyjnych

Źródło: BIK S.A.

wykazuje tendencję wzrostową, co prawdopodobnie związane jest z niższą jakością kredytów udzielanych w styczniu i lutym.

BIK publikuje Indeks Kondycji Kredytów Konsumpcyjnych, którego metodologię opracowaliśmy wspólnie z SGH. Wyliczany jest on głównie na podstawie analizy liczby przejść ze statusu regularnego do statusu 30+ i liczby przejść do gorszych statusów (60+ i 90+). Notowania Indeksu w kolejnych miesiącach pokazujemy na **WYKRESIE 7**. W II połowie 2014 r. oraz w I kwartale 2015 r. wskazywał on poprawę kondycji kredytów konsumpcyjnych, w II kwartale 2015 r. pokazuje lekkie jej pogorszenie. Może być to związane z wypadaniem ze statusu regularnego kredytów udzielonych na początku roku.

Kredytobiorcy

W czerwcu 2015 r. blisko 8 mln osób obsługiwało kredyty konsumpcyjne (ratalny bądź gotówkowy). W ciągu trzech lat, między czerwcem 2012 a czerwcem 2015 r., mimo powrotu do banków kredytowania sprzedaży ratalnej, liczba kredytobiorców spadła o 2,7%. Liczba czynnych kredytów konsumpcyjnych zmniejszyła się w tym czasie o 5,3%. Tendencje spadkowe w liczbie kredytobiorców się utrzymują. W czerwcu 2015 r. ubyłoby 81,5 tys. osób obsługujących kredyty konsumpcyjne w porównaniu z czerwcem 2014 r. (spadek o 1%).

Natomiast zadłużenie kredytobiorców na rachunkach kredytów konsumpcyjnych, mimo spadku ich liczby, wzrosło między czerwcem 2012 r. a czerwcem 2015 r. o 6,5%.

W czerwcu 2012 r. osoba obsługująca kredyt konsumpcyjny miała średnio 1,5 czynnego rachunku, w czerwcu 2015 niemal tyle samo, ale zadłużenie na osobę wynosiło w czerwcu 2015 r. średnio 15,5 tys. wobec 14,2 tys. zł w 2012 r. Rośnie więc nie tylko średnia wartość udzielanego kredytu konsumpcyjnego, ale także średnie zadłużenie kredytobiorcy z tego tytułu.

Łączne zadłużenie osób obsługujących kredyty konsumpcyjne wynosiło w maju 2015 r. 266 mld zł, z czego 123 mld zł w kredytach konsumpcyjnych, 130 mld zł w mieszkaniowych, 7 mld zł na rachunkach kart kredytowych oraz 6 mld zł w wykorzystanych liniach kredytowych.

Wykres 8. Liczba kredytobiorców i czynnych rachunków kredytów konsumpcyjnych oraz wartość zadłużenia na nich w latach 2012–2015

Źródło: BIK S.A.

Na **WYKRESIE 8** pokazujemy liczbę kredytobiorców i czynnych rachunków kredytów konsumpcyjnych oraz zadłużenie na tych rachunkach w latach 2012–2015 (dane kwartalne).

W ciągu trzech lat (czerwiec 2012 r. – czerwiec 2015 r.) łączne zadłużenie osób obsługujących kredyty konsumpcyjne wzrosło o 26,9 mld zł (11,2%), w kredytach konsumpcyjnych o 7,5 mld zł (6,5%), mieszkaniowych (w tym różnice kursowe) o przeszło 21,4 mld zł (19,6%). Zadłużenie w kartach i liniach kredytowych osób obsługujących kredyty konsumpcyjne spadło, w kartach o 0,9 mld zł (10,8%), w liniach kredytowych o 1 mld zł (14,7%).

Karty kredytowe

Na rynku kart kredytowych sytuacja podobna jak na rynku kredytów konsumpcyjnych: banki otworzyły w I półroczu mniej rachunków niż przed rokiem, ale wysokość przyznanych na nich limitów rośnie. Rachunków kartowych jest nieco mniej niż rok wcześniej, lekko wzrosła jednak liczba kart aktywnych.

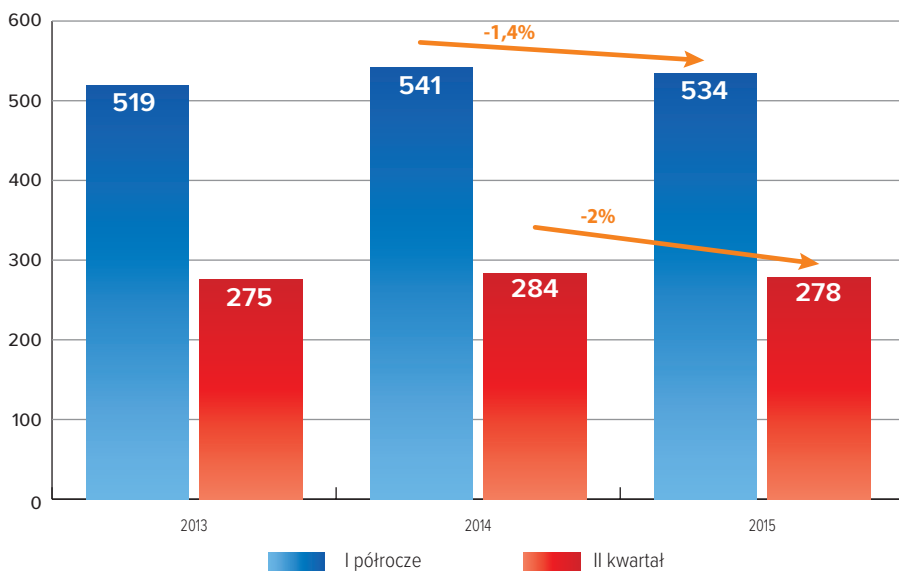
W I półroczu 2015 r. banki otworzyły 534 tys. rachunków kart kredytowych, o 1,4% mniej niż rok wcześniej. W II kwartale roczny spadek wyniósł 2%. Tylko w czerwcu otwarto więcej rachunków niż w 2014 r., ale wzrost ten wynikał z niskiej bazy, liczba rachunków otwartych w czerwcu była podobna jak w maju. Na **WYKRESIE 9** pokazujemy półroczne, kwartalne i miesięczne dane o liczbie otwieranych rachunków kart kredytowych.

Mogłoby się wydawać, że latem, w związku z wyjazdami wakacyjnymi, następuje ożywienie w wydawnictwie kart kredytowych, jednak **WYKRES 9** tego nie potwierdza. W dwu poprzednich latach w lipcu rosła liczba otwieranych rachunków, ale w sierpniu przychodziły spadki. Podobnie było w 2012 r., natomiast w 2011 r. odwrotnie – spadek w lipcu, wzrost w sierpniu. W sumie liczba kart wydawanych latem jest podobna jak w poprzedzających miesiącach.

W wymiarze wartościowym, kwot przyznawanych limitów na otwieranych rachunkach, obraz jest inny. W I półroczu odnotowano wzrost sumy limitów o 8,6% r./r., w II kwartale o 6,5%. Pokazujemy to na **WYKRESIE 10**.

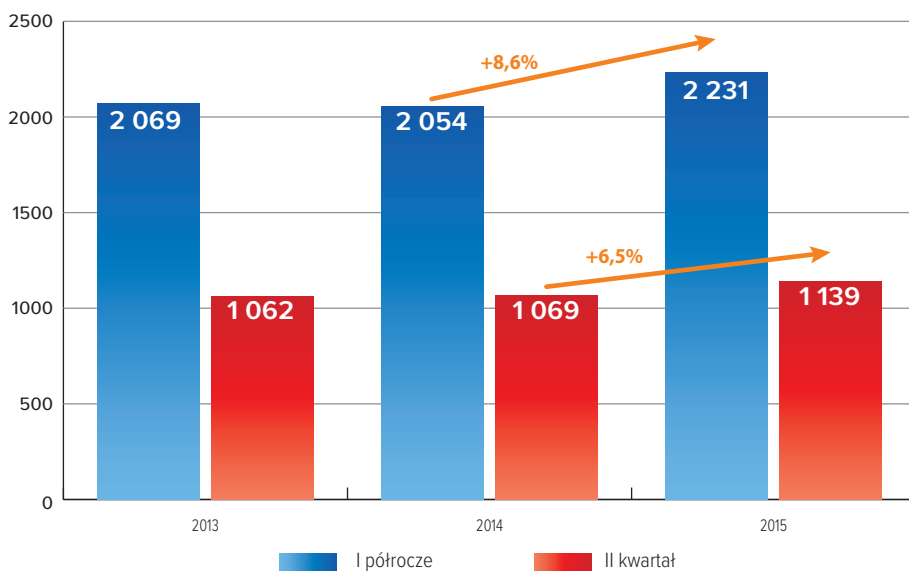
Począwszy od drugiego kwartału 2014 r., we wszystkich miesiącach limity na otwieranych rachunkach były wyższe niż rok wcześniej.

Wykres 9. Liczba otwieranych rachunków kart kredytowych w latach 2013–2015 (w tys. sztuk). Dane półroczne, kwartalne i miesięczne

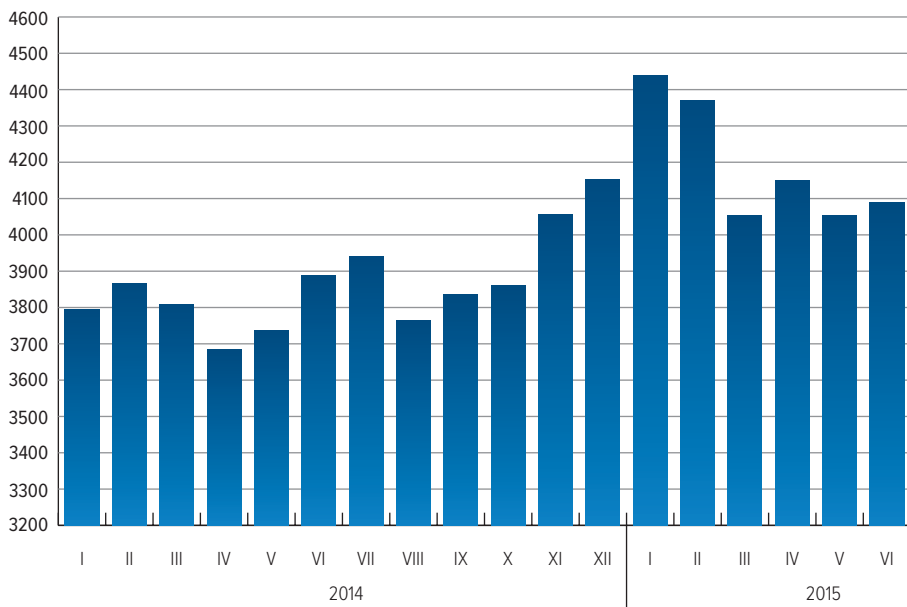
Źródło: BIK S.A.

Wykres 10. Kwota limitu na otwieranych rachunkach kart kredytowych w latach 2013–2015 (w mln zł). Dane półroczne, kwartalne i miesięczne

Źródło: BIK S.A.

Wykres 11. Średni limit na otwieranych w kolejnych miesiącach lat 2014 i 2015 rachunkach kart kredytowych (w zł)

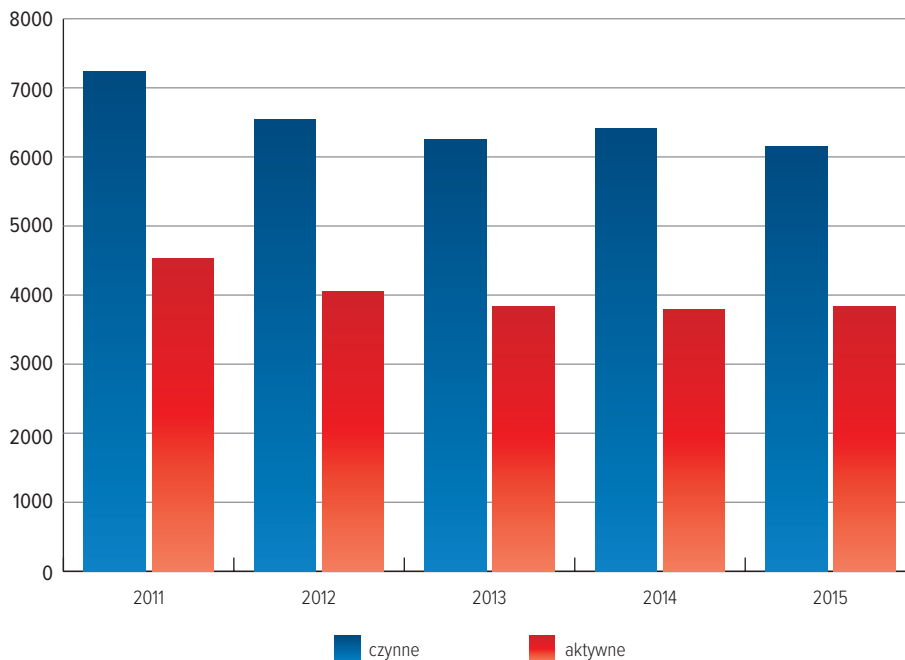
Źródło: BIK S.A.

W KREDYT TRENDY wielokrotnie zwracaliśmy uwagę na stabilną wysokość średnich limitów na otwieranych rachunkach. Od 2010 r. do I półrocza 2014 r. średnie limity kształtowały się w przedziale 3,7–3,8 tys. zł. Obecnie przekroczyły granicę 4 tys. zł. Ostatni raz na tym poziomie były dziesięć lat temu. W 2005 r. średni limit na otwieranej karcie wyniósł 4294 zł, w pierwszym półroczu 2015 r. – 4192 zł (**WYKRES 11**).

Karty czynne, karty aktywne

Karta czynna to taka, która ma ważny limit kredytowy, nawet jeśli nie jest używana. Karta aktywna to karta, której rachunek wykazuje w momencie badania saldo kredytowe powyżej 200 zł. Około jedna trzecia kart czynnych nie jest aktywna, w latach 2011–2015 relacja ta była dość stabilna.

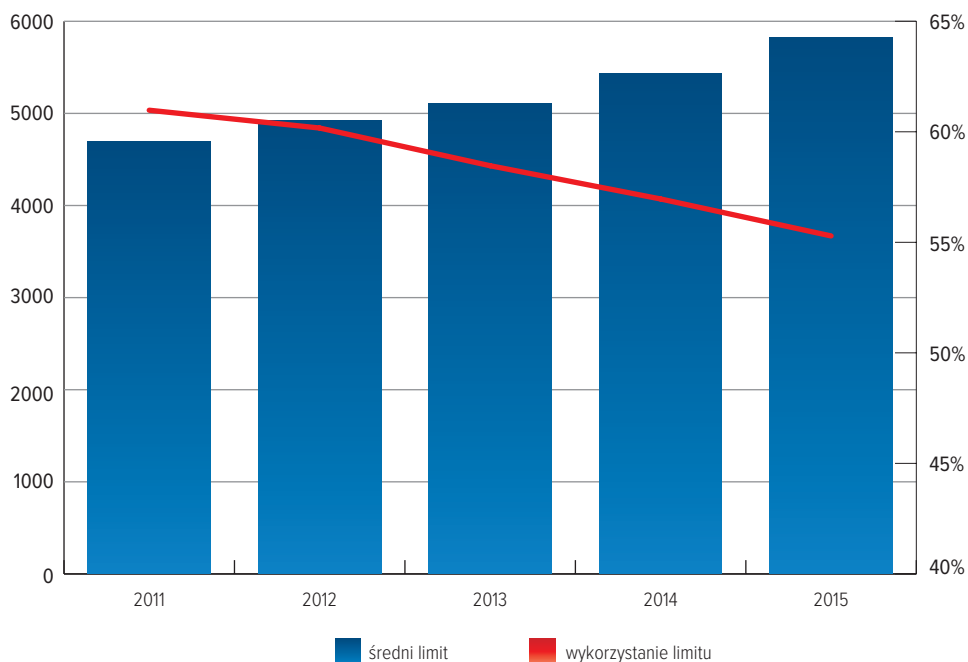
Wykres 12. Liczba rachunków kart czynnych i aktywnych na koniec I półrocza w latach 2011–2015 (w tys. sztuk)

Źródło: BIK S.A.

Kart czynnych ubywa, co pokazujemy na **WYKRESIE 12**, natomiast liczba kart aktywnych jest stabilna. W czerwcu 2015 r. było 6153 tys. kart czynnych, o 4% mniej niż w czerwcu 2014 r., ale liczba kart aktywnych zwiększyła się w tym czasie o 1%. Na kartach czynnych limity są znacznie wyższe niż na kartach nowo otwieranych. Na nowych rachunkach, o czym była mowa poprzednio, przyznawane limity są średnio na poziomie 4 tys. zł. Wynika stąd, że rachunki z niskimi limitami są szybciej zamykane. Wysokość limitów na kartach aktywnych stale rośnie (**WYKRES 13**) i zbliża się do poziomu 6 tys. zł (5823 zł w czerwcu 2015 r.). Zwiększa się też średni limit na karcie czynnej, w czerwcu 2015 r. wyniósł 5219 zł. Spada średnie wykorzystanie limitu na kartach aktywnych, co pokazujemy na **WYKRESIE 13**.

Wykres 13. Średni limit na aktywnych kartach kredytowych (w zł) i stopień jego wykorzystania (relacja sumy zadłużeń i sumy limitów)

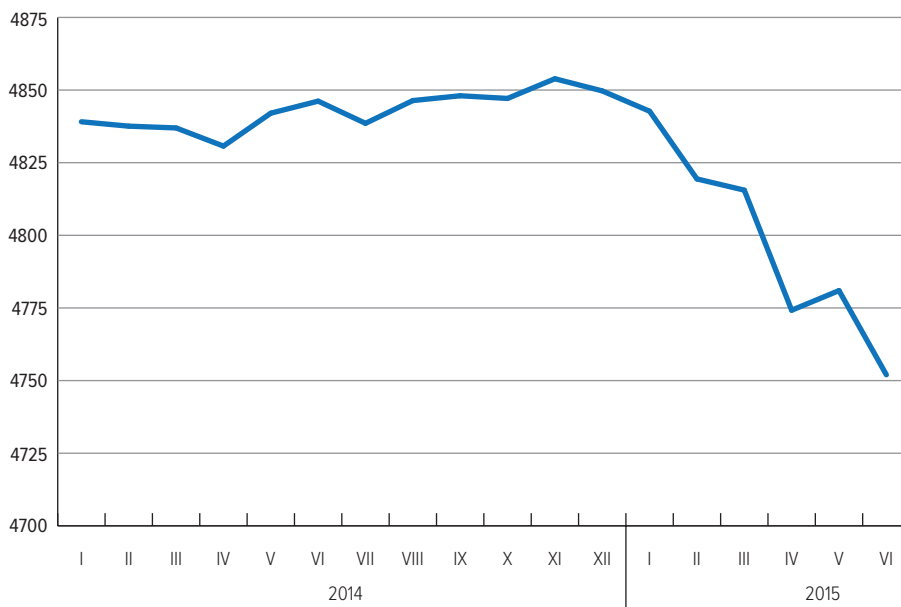
Źródło: BIK S.A.

Posiadacze kart kredytowych

W połowie 2015 r. było 6,1 mln kart czynnych i 4,8 mln posiadaczy kart kredytowych (kredytobiorców). Przeciętnie na osobę przypadało więc 1,3 karty kredytowej. Liczba posiadaczy, podobnie jak kart czynnych, wykazuje w 2015 r. tendencję spadkową, w 2014 r. liczba posiadaczy kart była stabilna, z lekką tendencją wzrostową. Pokazujemy to na **WYKRESIE 14**.

W 2015 r. (do czerwca) ubyło 98 tys. (2%) posiadaczy kart. Wśród osób mających kartę kredytową przeważają mężczyźni (55%).

Przeciętnie na posiadacza karty kredytowej przypada prawie jeden kredyt konsumpcyjny. 4,8 mln osób posiadających karty obsługuje 4,5 mln rachunków kredytów konsumpcyjnych. Oczywiście część z nich ma po kilka rachunków, inni nie mają żadnego.

Wykres 14. Liczba posiadaczy kart kredytowych w latach 2014 i 2015 (w tys. osób)

Źródło: BIK S.A.

2,5 mln osób jednocześnie ma kartę kredytową i obsługuje przynajmniej jeden kredyt konsumpcyjny. Jest to grupa aktywnych kredytobiorców. Osoby te obsługują ponadto 349 tys. kredytów mieszkaniowych oraz 1,2 mln linii kredytowych. Osób mających jednocześnie aktywną kartę kredytową i kredyt konsumpcyjny jest mniej – 1,8 mln.

Przeciętnie tak zdefiniowana grupa kredytobiorców aktywnych (posiadanie czynnej karty kredytowej i kredytu konsumpcyjnego) dość dobrze radzi sobie z obsługą rachunków. 12,5% z nich ma opóźnienie powyżej 90 dni na którymś z obsługiwanych rachunków, 10,7% na rachunku kredytów konsumpcyjnych, 9% na rachunku kart kredytowych. Na tle sektora nie są to wysokie wartości.

Kredytobiorcy aktywni mają opóźnienia na 2% obsługiwanych rachunków kredytów mieszkaniowych.

Kredyty mieszkaniowe

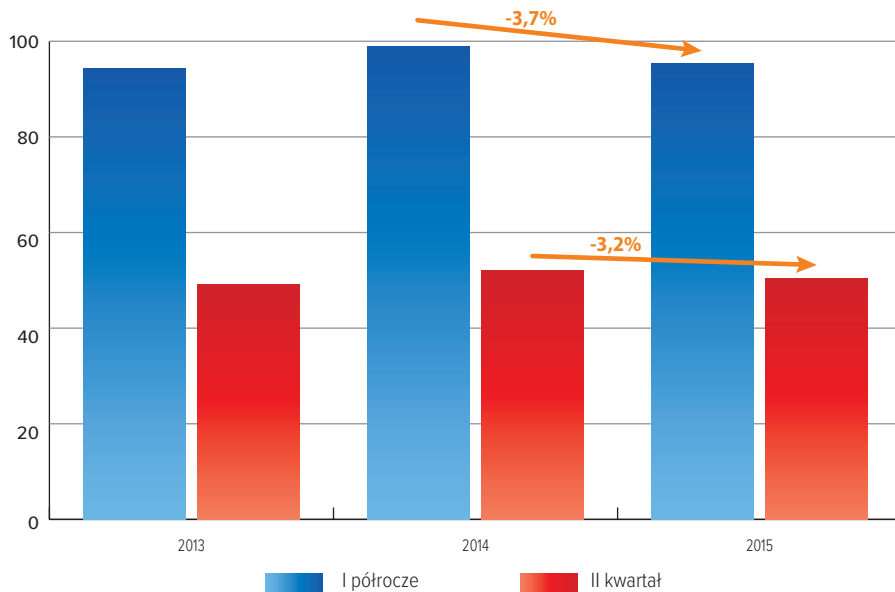
Sprzedaż kredytów mieszkaniowych w I półroczu i II kwartale 2015 r. w ujęciu wartościowym była tylko nieznacznie mniejsza niż w roku 2014, natomiast liczba udzielonych kredytów była wyraźnie niższa.

W pierwszym półroczu bieżącego roku banki udzieliły 95,3 tys. kredytów mieszkaniowych – o 3,7% mniej niż rok wcześniej, ale o 1% więcej niż w I półroczu 2013 r. Podobnie wygląda porównanie drugich kwartałów – w 2015 r. udzielono 50,4 tys. kredytów, o 3,2% mniej niż w 2014 r., ale o 2,3% więcej niż w 2013 r. Na **WYKRESIE 15** pokazujemy wyniki sprzedaży kredytów mieszkaniowych w ujęciu ilościowym w latach 2013–2015.

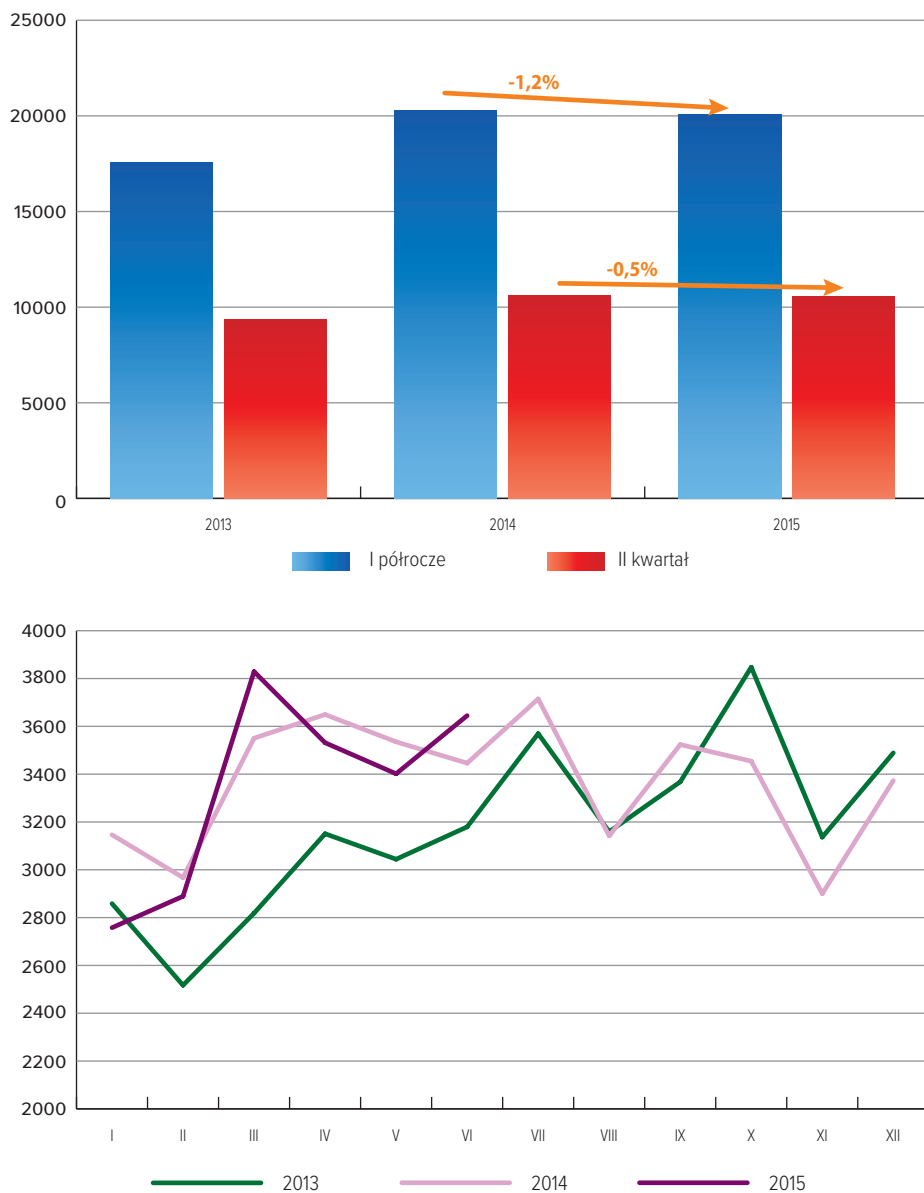
Mimo sprzyjającej budownictwu łagodnej zimy i wczesnej wiosny oraz rekordowo niskich stóp procentowych, tylko w marcu i czerwcu udzielono więcej niż

Wykres 15. Liczba umów na kredyty mieszkaniowe zawartych w latach 2013–2015 (w tys. sztuk). Dane półroczne, kwartalne i miesięczne

Źródło: BIK S.A.

Wykres 16. Wartość umów na kredyty mieszkaniowe zawartych w latach 2013–2015 (w mln zł). Dane półroczne, kwartalne i miesięczne

Źródło: BIK S.A.

w 2014 r. kredytów mieszkaniowych, ale w obu tych miesiącach w bieżącym roku liczba dni roboczych była o jeden dzień większa.

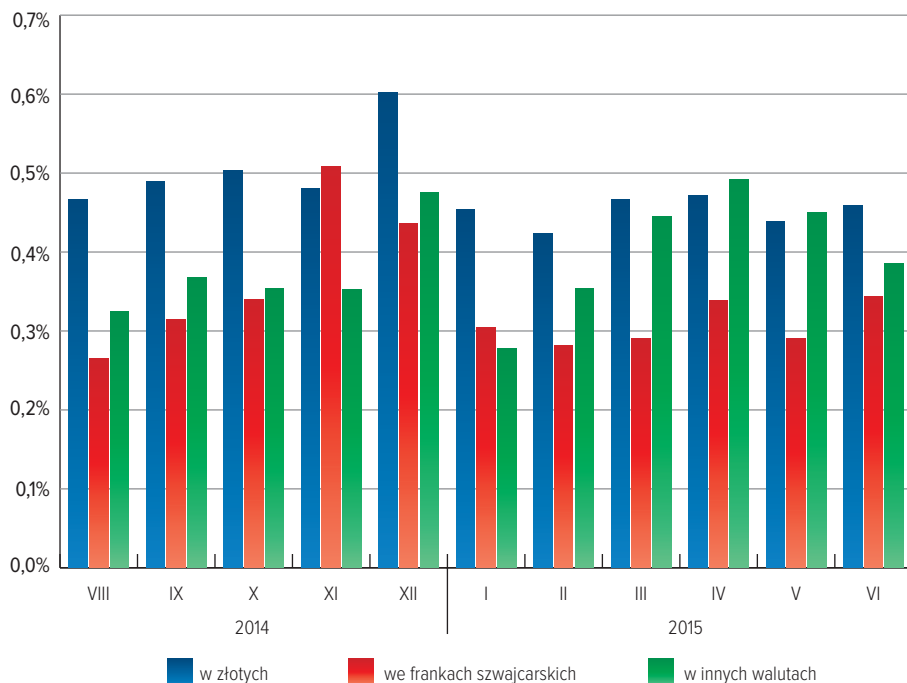
Nieco lepiej wygląda porównanie wartości udzielonych kredytów mieszkaniowych, tu wyniki lat 2014 i 2015 są zbliżone. Pokazujemy je na **WYKRESIE 16**.

Przyczyny niskiej dynamiki akcji kredytowej w segmencie mieszkaniowym nie są jasne. Banki uważają, że powodem stagnacji jest słaby popyt, mimo łagodzenia przez nie kryteriów przyznawania tych kredytów. Wydaje się jednak, że znaczna część przyczyn leży po stronie podaży i regulacji. Banki udzielają obecnie kredytów mieszkaniowych na około 40 mld zł rocznie, połowa tej kwoty finansowana jest z przyrostu depozytów osób prywatnych. W pierwszym półroczu 2015 r. należności banków z tytułu kredytów mieszkaniowych wzrosły o 10 mld zł (przy sprzedaży kredytów o wartości 20 mld zł), depozyty osób prywatnych zwiększyły się o 16 mld zł (dane NBP). Finansowanie długoterminowych kredytów musi rodzić problemy, tym bardziej że przyrosty depozytów nie są stabilne, a pasywa są krótkookresowe. Wprowadzie banki posiadają krótkookresową płynność, ale jej ulokowanie w aktywa długookresowe stwarza oczywiste zagrożenia.

Problem źródeł finansowania kredytów mieszkaniowych łagodzi nieco znaczna liczba zamknięć (przedpłat) rachunków kredytów mieszkaniowych. Zwracaliśmy już na to uwagę w poprzedniej, czerwcowej edycji KREDYT TRENDY. Proces zamykania rachunków kredytów mieszkaniowych dalej trwa, dotyczy to także

Wykres 17. Rachunki kredytów mieszkaniowych zamknięte w okresie sierpień 2014 – czerwiec 2015 jako procent rachunków czynnych w danym miesiącu

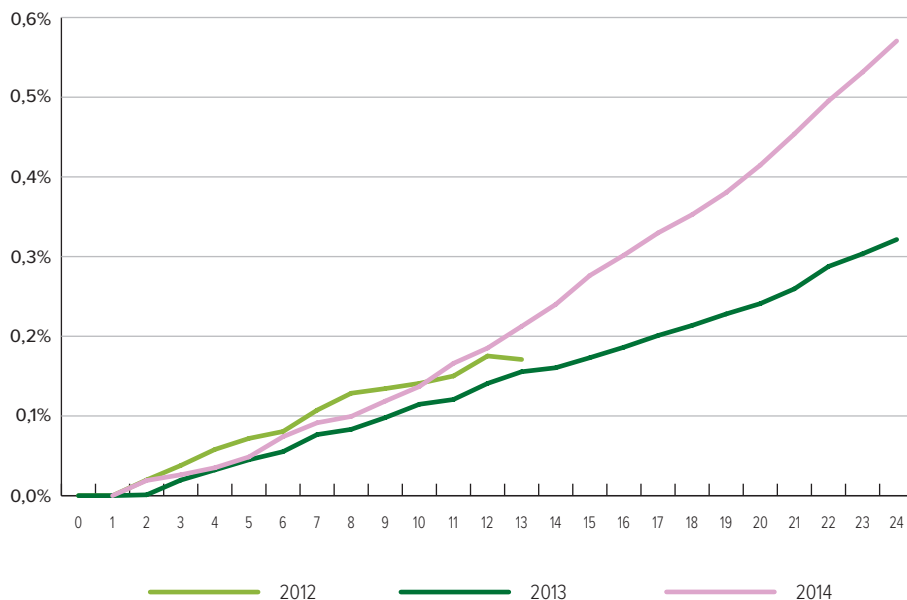

Źródło: BIK S.A.

kredytów frankowych. W II kwartale 2015 r. zamknięto 19,3 tys. rachunków złotych, 5,4 tys. rachunków we frankach szwajcarskich oraz 1,5 tys. rachunków nominowanych w innej walucie obcej, co stanowiło odpowiednio 1,4%, 0,97% i 1,32% liczby rachunków czynnych na początku kwartału. Na **WYKRESIE 17** pokazujemy rachunki zamknięte w okresie sierpień 2014 – czerwiec 2015 jako procent rachunków czynnych w tych miesiącach.

Jakość kredytowania w latach 2012–2014 jest na stabilnym poziomie. Na **WYKRESIE 18** pokazujemy linie *vintage* udziału kredytów opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni w liczbie kredytów udzielonych w tych rocznikach (łącznie z już zamkniętymi) w pierwszych dwóch latach po otwarciu rachunku.

Wykres 18. Udział kredytów opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni w liczbie kredytów udzielonych w roczniku w kolejnych miesiącach (oś pozioma) po otwarciu rachunku (*vintage*)

Źródło: BIK S.A.

Kredytobiorcy

3407 tys. osób obsługiwało w czerwcu 2015 r. 2084 tys. kredytów mieszkaniowych, średnio na jeden rachunek przypadało więc 1,63 osoby.

Kredytobiorcy obsługujący kredyty mieszkaniowe byli w maju 2015 r. winni bankom 389 mld zł z tytułu tych kredytów, a ponadto 24,3 mld zł z tytułu zaciągniętych kredytów konsumpcyjnych. Ich zadłużenie na kartach kredytowych wynosiło 3,5 mld zł, niewiele mniej, 3,3 mld zł, z tytułu wykorzystanych limitów kredytowych na rachunkach osobistych. Całe zadłużenie osób obsługujących kredyty mieszkaniowe wynosi więc 108% kwoty zobowiązania z tytułu kredytu mieszkaniowego.

Kredyty młodych (18–24 lata)

Zadłużenie osób mających w maju 2015 r. mniej niż 25 lat

Osoby rozpoczynające dorosłe życie stanowią interesujący dla banków segment rynku. Pierwszy rachunek bankowy, karta kredytowa, pierwszy kredyt są dla banku początkiem budowania relacji z klientem, dla młodej osoby jest to zastrzyk gotówki oraz, co może ważniejsze, rozpoczęcie procesu budowania historii kredytowej. Banki przywiązują dużą wagę do pozyskania ludzi młodych, zwłaszcza studentów. Liczą na to, że w następnych latach, wraz ze wzrostem dochodów i potrzeb, ich relacje z bankiem będą się pogłębiać, młodym zaś pozytywna historia kredytowa przyda się np. przy staraniach o kredyt mieszkaniowy.

Jak podaje GUS, w 2014 r. było w Polsce blisko 3,4 mln osób w wieku 18–24 lata (około 11% dorosłej populacji), 550 tys. kredytobiorców będących w maju 2015 r. w tej grupie wiekowej (dane BIK) obsługiwało 597 tys. kredytów konsumpcyjnych oraz 13 tys. kredytów mieszkaniowych. Kredyty mieszkaniowe młodzi obsługują razem z rówieśnikami, kredytobiorców jest w tej grupie prawie dwukrotnie więcej (22,5 tys.) niż obsługiwanych rachunków. Udział młodych w liczbie osób obsługujących kredyty konsumpcyjne wynosi 5%, natomiast w liczbie kredytobiorców mieszkaniowych jest niewielki (0,6%). Młodzi posiadali w maju 2015 r. 159 tys. kart kredytowych (około 2,6% wszystkich kart na rynku), z czego 107 tys. kart było aktywnych¹. Zadłużenie młodych w kredytach konsumpcyjnych wynosiło 3,8 mld zł, 11% tej kwoty obsługiwane było z opóźnieniem powyżej 90 dni. Z tytułu kredytów mieszkaniowych byli winni bankom i SKOK-om 1,9 mld zł, 6% tej kwoty było opóźnione w obsłudze ponad 90 dni.

Młodzi mężczyźni częściej od rówieśniczek obsługują kredyt konsumpcyjny, natomiast w kredytach mieszkaniowych przeważają kobiety (60% kredytobiorców tej grupy wiekowej). Panie prawdopodobnie często zaciągają kredyty ze starszymi od siebie partnerami.

Kredyty zaciągane przez osoby młode w latach 2011–2015

Przytoczone wyżej liczby i kwoty kredytów obsługiwanych obecnie przez wchodzącą w dorosłość populację osób w wieku 18–24 lata nie oddają w pełni wagi tego segmentu dla banków, zwłaszcza w podsegmencie kredytów konsumpcyjnych na krótkie okresy i niskie kwoty. Kłopoty, jakie mają młodzi z obsługą swych kredytów, nie wyrażają w pełni ryzyka banków związanego z kredytowaniem tej grupy klientów. Kredyty zaciągnięte u progu dorosłości, szczególnie te, w których występują opóźnienia w obsłudze, spłacane są często, gdy kredytobiorca „wyrósł” już z analizowanej grupy wiekowej (18–24 lata) i jego zaległość wykazywana jest w grupie następczej.

¹ Karta aktywna to taka, której rachunek w momencie badania wykazywał saldo kredytowe powyżej 200 zł.

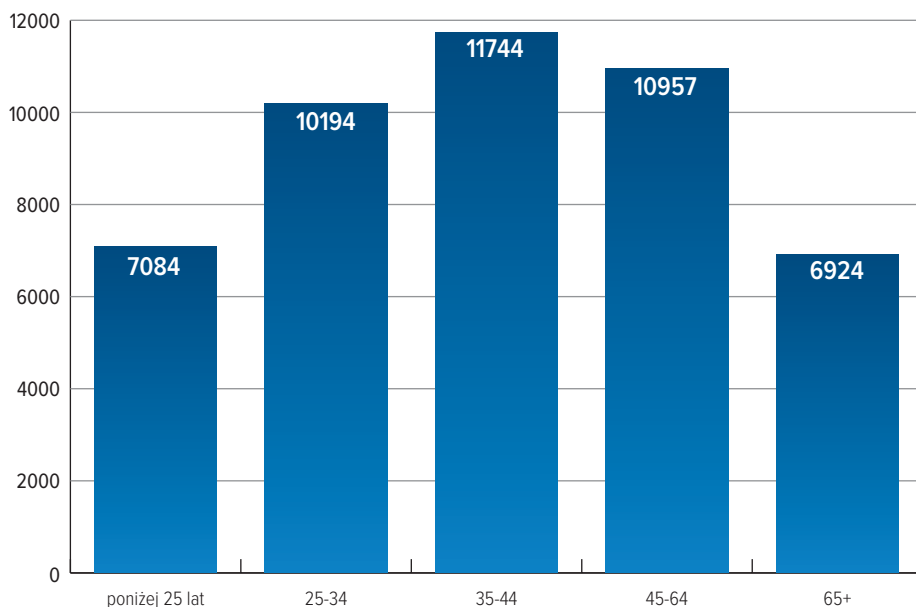
Młodzi obsługiwali w maju 2015 r. 597 tys. kredytów ratalnych i gotówkowych, ale niemal tyle samo kredytów (516 tys.) zdążyli już spłacić. Wiele osób spłaca zaciągnięte w analizowanym przedziale wiekowym kredyty po ukończeniu 24 lat.

Poniżej analizujemy kredyty zaciągnięte przez osoby, które w momencie podpisywania umowy kredytowej miały mniej niż 25 lat, udzielone przez banki i SKOK-i w latach 2011–2015. Jest to inna grupa niż osoby mające w maju 2015 r. mniej niż 25 lat, obecnie część z nich już „wyrosła” z przedziału wiekowego 18–24 lata, pozostając z częścią długu zaciągniętego wcześniej.

Ryzyko kredytowania osób młodych związane jest raczej z wiekiem osoby zaciągającej kredyt niż osoby go spłacającej. Ryzyko to wynika ze zwykle nieustabilizowanej sytuacji życiowej młodego człowieka i trudnych do oceny przez bank jego perspektyw życiowych, w tym finansowych. Młodzi nie mogą się też wykazać wiarygodnością kredytową, opartą na swej historii kredytowej, bo jej jeszcze nie mają. Wszystko to sprawia, że ryzyko kredytowania osób wchodzących w dorosłość jest trudniejsze do zmierzenia i jest wyższe. Zarazem jednak banki pociągają szansą pozyskania obiecujących klientów do długoletniej współpracy, stąd skala kredytowania osób młodych jest znacząca. Banki prawdopodobnie godzą się na wyższe ryzyko w tym

Wykres 19. Średnie saldo do spłaty w maju 2015 r. na rachunku kredytu konsumpcyjnego w zależności od wieku osoby zaciągającej kredyt (w zł)

Źródło: BIK S.A.

segmencie, tym bardziej że jego poziom, choć wyższy, wydaje się być możliwy do zaakceptowania.

W latach 2011–2015 banki i SKOK-i udzieliły osobom mającym w momencie podpisywania umowy kredytowej poniżej 25 lat prawie 2 mln kredytów, co stanowiło 6,5% liczby udzielonych przez nie w tych latach pożyczek. Jest to udział znaczący, choć niższy od udziału osób w wieku poniżej 25 lat w liczbie osób dorosłych (11%). Aktywność kredytowa młodych rośnie z wiekiem. Aktywność osiemnastolatków jest znikoma.

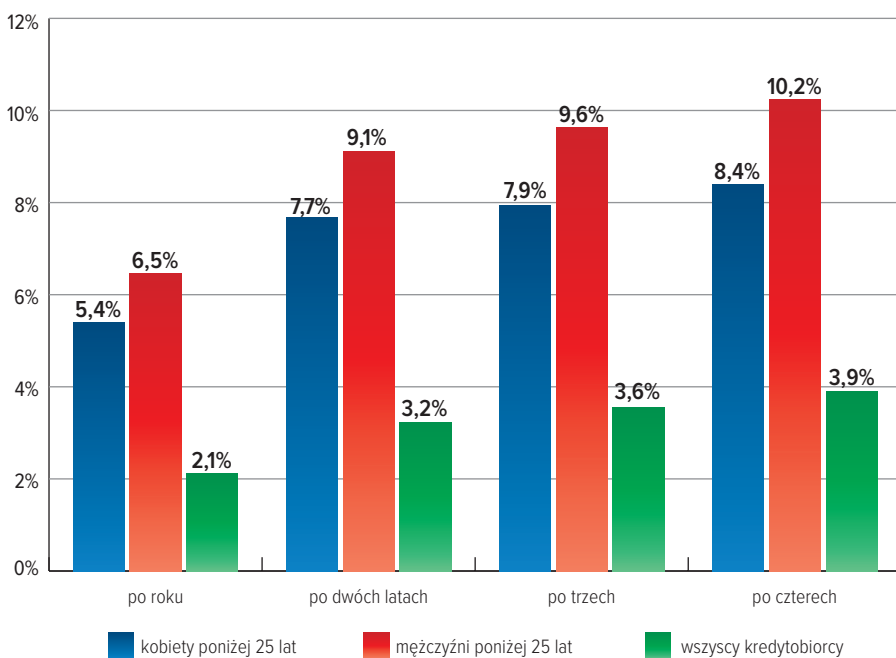
Z tytułu młodzieńczych kredytów konsumpcyjnych zaciągniętych w latach 2011–2015 pozostaje do spłaty jeszcze 5,5 mld zł.

Średnie zadłużenie z tytułu kredytów konsumpcyjnych osób mających w momencie podpisywania umowy kredytowej 18–24 lata, powstałe w latach

2011–2015, wynosi obecnie 7084 zł (**WYKRES 19**) i jest znacząco niższe od średniego zadłużenia osób od nich starszych, choć nieco wyższe od średniego długu seniorów.

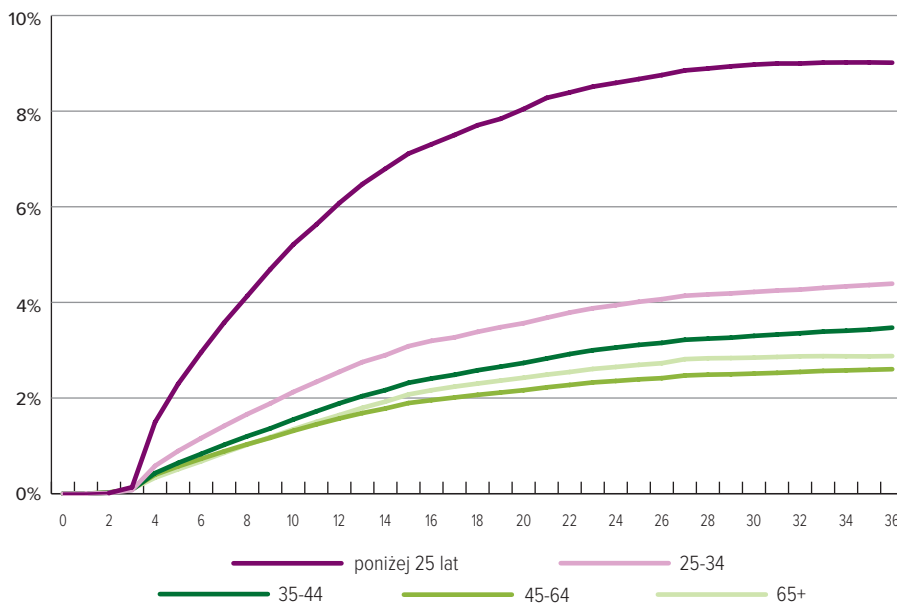
Jakość kredytów konsumpcyjnych zaciąganych przez osoby w wieku poniżej 25 lat jest wyraźnie gorsza niż kredytów udzielonych osobom od nich starszym. Generalnie ryzyko kredytowe, mierzone szkodowością udzielanych kredytów, maleje z wiekiem kredytobiorcy, dotyczy to także porównań starszych grup wiekowych. Ta wyraźna odwrotna zależność ryzyka od wieku kredytobiorcy dotyczy kredytów konsumpcyjnych, w przypadku kredytów mieszkaniowych zależność ryzyka od wieku kredytobiorcy jest mniej widoczna. Na **WYKRESIE 20** porównujemy jakość kredytów konsumpcyjnych zaciągniętych przez osoby w wieku

Wykres 20. Udział rachunków kredytów konsumpcyjnych opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni w liczbie rachunków otwartych w latach 2011–2014 (*vintage*)

Źródło: BIK S.A.

Wykres 21. Udział rachunków kredytów konsumpcyjnych opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni w liczbie rachunków udzielonych w latach 2011–2014 w kolejnych miesiącach po udzieleniu (oś pozioma), w zależności od wieku (w momencie podpisania umowy) kredytobiorcy

Źródło: BIK S.A.

poniżej 25 lat z jakością wszystkich kredytów konsumpcyjnych. Miarą jest udział kredytów opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni w liczbie rachunków otwartych w latach 2011–2015 w kolejnych latach po udzieleniu kredytu. Tak mierzona jakość kredytów udzielanych młodym wyraźnie odbiega od średniej jakości kredytów konsumpcyjnych udzielanych wszystkim kredytobiorcom.

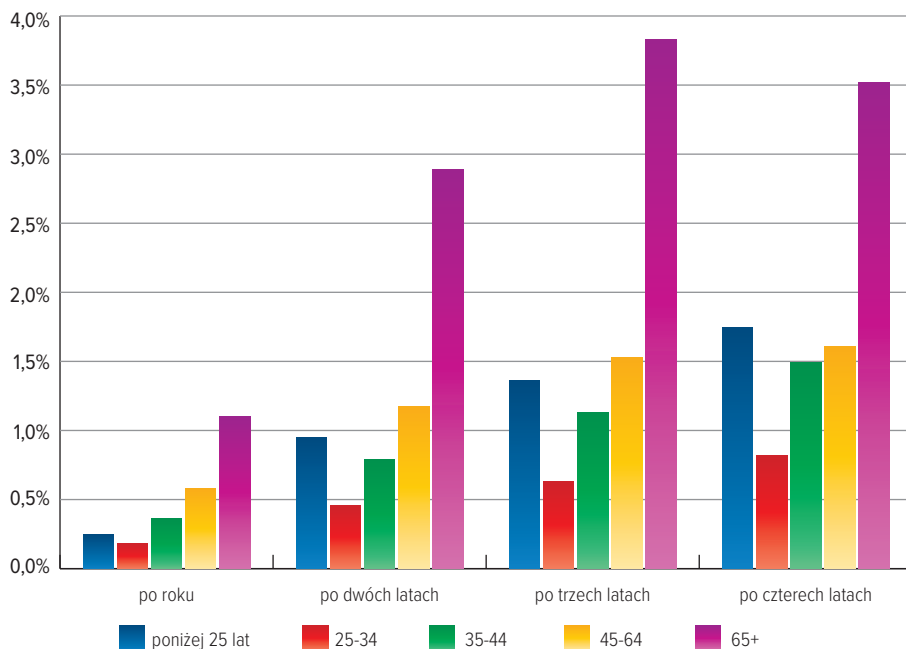
Młode kobiety spłacają kredyty lepiej od rówieśników, ale ta prawidłowość występuje też w starszych grupach wiekowych.

Generalnie im starsza grupa wiekowa, tym kredyty spłacane są lepiej. Wyjątkiem są seniorzy, którzy spłacają je nieznacznie gorzej niż grupa osób w wieku 45–64 lata. Na **WYKRESIE 21** przedstawiamy udział kredytów opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni w kolejnych miesiącach po udzieleniu w liczbie rachunków otwartych w latach 2011–2014.

Podczas gdy w grupie kredytów ratalnych i gotówkowych szkodowość kredytów zaciąganych przez osoby w wieku poniżej 25 lat jest wyraźnie wyższa, to w kredytach mieszkaniowych nie jest tak wyraźna, ale trzeba mieć na uwadze, że ludzie będący w tym wieku zaciągają niewiele kredytów mieszkaniowych. Na **WYKRESIE 22** pokazujemy udział kredytów

Banki chętnie kredytują najmłodszych, choć kredyty te są bardziej ryzykowne.

Wykres 22. Udział kredytów mieszkaniowych opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni w liczbie kredytów udzielonych w 2011 r. w kolejnych latach po udzieleniu, w zależności od wieku kredytobiorcy (*vintage*)

Źródło: BIK S.A.

mieszkaniowych opóźnionych w obsłudze powyżej 90 dni w liczbie kredytów udzielonych. Ograniczamy się tu do kredytów wygenerowanych w 2011 r. Ocena kondycji wieloletnich kredytów w krótkim okresie po ich udzieleniu, zasadna w przypadku kredytów na krótsze okresy, w odniesieniu do kredytów mieszkaniowych nie jest miarodajna. Młodzi zadłużający się na cele mieszkaniowe obsługują swe kredyty gorzej niż osoby, które zadłużyły się w wieku 25–44 lata, ale w porównaniu z kredytobiorcami jeszcze starszymi (45–64 lata) nie wypadają źle. Najgorzej kredyty mieszkaniowe spłacają seniorzy, ale im banki niechętnie udzielają kredytów mieszkaniowych. W 2011 r. udział seniorów w liczbie udzielonych kredytów mieszkaniowych wyniósł tylko 1,3%, młodych poniżej 25 lat 4,7%. Najliczniej reprezentowani byli, co nie dziwi, kredytobiorcy w wieku 25–34 lata (48,6% ogółu kredytobiorców).

Raport Biura Informacji Kredytowej KREDYT TRENDY

Opracowali: Przemysław Grochólski, Krzysztof Łączyński,
Tomasz Sudakowski, Andrzej Topiński

Przygotowanie: Wydawnictwo Centrum Prawa Bankowego i Informacji

Copyright by: Biuro Informacji Kredytowej SA,
ul. Zygmunta Modzelewskiego 77a, 02-679 Warszawa.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego.

Wszelkie autorskie prawa majątkowe do materiałów zawartych w raporcie KREDYT TRENDY stanowią własność BIK S.A.

Jakiegokolwiek ich wykorzystanie, rozumiane jako rozpowszechnianie, kopiowanie, modyfikowanie, dystrybuowanie, transmitowanie, publikowanie oraz prezentowanie w całości lub części wymaga podania informacji, iż źródłem jest BIK S.A.

Zdjęcia: Wydawnictwo Centrum Prawa Bankowego i Informacji
oraz www.fotolia.com

Wszelkie uwagi i pytania dotyczące niniejszej publikacji prosimy kierować pod adres: kredyttrendy@bik.pl.

Zagraniczna historia kredytowa klientów dostępna w BIK!

BIURO INFORMACJI KREDYTOWEJ

Partnerzy BIK:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

